

dissabte 20 d'octubre

18.30 h. concert #3: selecció convocatòria oberta 2018

electroacústica sobre suport en n canals ^(n^{ch}) i vídeo a 2 canals ^(m^o)

- «conversa» ^{20^{ch}} (oriol graus, 2018) [11:30]
- «qualia» ^{8^{ch}} (panayotis kokoras, 2018) [9:40]
- «storms» ^{VID} (joão pedro oliveira, 2018) [9:00]
- «tree blossoms IV» ^{6^{ch}} (christian banasik, 2017) [10:08]
- «karst grotto» ^{5.1^{ch}} (nikos stavropoulos, 2017) [8:00]
- «general protocol and others to recognize thousands of leaves» ^{VID} (daisuke nakajoh, 2016) [5:01]
- «insektarion» (lidia zieleńska, 2016) ^{8^{ch}} [8:19]
- «memory hole» ST (philip mantione, 2016) [8:30]

Selecció de José Manuel Berenguer d'entre les més de 180 propostes rebudes, consultables a <http://sonoscop.net/zeppelin2018>

► «**Conversa**» parteix d'una cita de Kahlil Gibran: «L'home no és capaç de saber, malgrat tot el seu coneixement. El que diu la pluja quan cau sobre les fulles dels arbres (...) Però el cor de l'home pot sentir, i captar el significat d'aquests sons que fan vibrar els seus sentiments (...)». La peça és obra d'Oriol Graus, músic electroacústic històric a Barcelona, membre fundador de l'Associació de Músics Electroacústics d'Espanya, que vol agrair la participació de Pilar Subirà i Wade Matthews en aquesta obra.

► «**Qualia**» pretén explorar la relació entre estímul físic, percepció, sensació i emergència del sentit musical. «El moviment i significat inherent als sons no està desvinculat d'ells, no són causa, però són també so». Panayotis Kokoras és un compositor grec establert a Texas amb molt prestigi, responsable del concepte de «textura musical holofònica», segons el qual cada so independent («phonos») contribueix de manera igual en la síntesis del total («holos»). <http://www.panayiotiskokoras.com>

► «**Storms**» («Turmentes») és de João Pedro Oliveira, que escriu: «les turmentes són impredecibles. Es mouen ràpid i canvien sobtadament. Hi ha pluja, energia estàtica, llum, soroll i moviment. Els seus colors són gris, blau fosc i blanc». João Pedro Oliveira és un compositor portuguès, catequètic a la Universitat d'Aveiro, amb una obra àmpliament guardonada (amb tres premis de Bourges), que publica a diferents revistes i ha escrit un llibre sobre anàlisi i teoria de la música del s.XX. www.jpoliveira.com

► «**Tree Blossoms IV**» («Flors d'arbres IV») és concebuda com «cinema per les orelles», un gènere electroacústic en el que la veu i la paraula són protagonistes. És basada en una banda sonora realitzada pel mateix compositor, que aquí retreballa emprant sons de piano preparat i granulat mesclats amb veus dels anys 30 reminiscents de l'«Òpera dels cinc rals» de K. Weill. Christian Banasik és un compositor alemany que practica tant la música instrumental com l'electroacústica sobre suport i el «live electronics», director artístic del Computer Music Studio de l'escola de música Clara Schumann de Dusseldorf. www.christian-banasik.de

► «**Karst Grotto**» es titula així pel caràcter onomatopèic de les dues paraules. A més, «Karst» és una topografia particular creada per la dissolució de roques solubles en pluja àcida, que genera paisatges sencers molt característics. El material procedeix de micròfons electrets disposats en 5.1. La peça és del grec Nikos Stavropoulos, compositor acusmàtic que ha rebut diverses distincions («Bourges»), «Metamorphose», «Punto de Encuentro», «Destellos»), que també practica la música mixta, les aplicacions musicals performàtiques i l'ensenyament de música i tecnologia musical.

► «**General protocol and others to recognize thousands of leaves**» («Protocol general i d'altres per reconèixer milers de fulles») és una obra del japonès Daisuke Nakajoh. El nom de l'obra prové del terme japonès «Man'yo», que significa «milers de fulles», en el sentit de cartes poètiques que duren mil anys. La part visual ha estat realitzada a partir dels mateixos mètodes emprats amb el so, emfatitzant els efectes. Daisuke Nakajoh és músic precoç, que amb 13 anys ja tocava l'orgue, la guitarra i feia programació musical. Actualment ensenya disseny de so a la Universitat de Tokyo. <https://www.facebook.com/daisuke.nakajoh>

► «**Insektarion**» és una peça sobre Wroclaw, una de les ciutats més grans de Polònia. El «Wroclaw» de la compositora, però, no és tant l'esfera sonora de la ciutat com un esbós mental de la seva memòria. El treball genera una nova atmosfera, amb els seus símbols i emblemes sonors que recorden diferents situacions i persones a Wroclaw. L'obra és de la compositora polonesa Lidia Zieleńska, formada a Poznan, i que ha treballar a diversos estudis de música electrònica, com l'«Experimental Studio» de Friburg. Professora de composició i sonologia, ha tingut molts càrrecs a associacions de música electroacústica, sobretot de Polònia. <https://lidiazieleńska.wordpress.com>

► «**Memory hole**» pren el seu nom del «1984» de George Orwell, i es relaciona amb la idea de reescriure la història d'una manera que beneficiï o validi l'estructura de poder actual, cosa especialment evident a les eleccions que guanyà Trump. En paraules del compositor: «sense identificar correlacions musicals específiques en aquest treball, puc dir que reflecteix el meu estat d'ànim durant el procés de composició; una lluita per la coherència en un món d'altra manera fragmentat». Philip Mantione és artista sonor, compositor, dissenyador de so, guitarrista, músic d'ordinador, educador i artista multimèdia de Los Angeles, amb una trajectòria de dues dècades. El seu treball inclou música per a orquestra, cambra, ordinador, suport, interactius, instal·lacions, i música i disseny de so per vídeo experimental. <http://www.philipmantione.com>

dissabte 20 d'octubre

20.00 h. concert #4: «particles»

síntesi modular i videoprojecció en directe

«particles» ST	(música: lina bautista, imatge: núria nia, 2018)[40:00] espacialització: medin peirón
troposfera	
estratosfera	
mesosfera	
termosfera	
exosfera	

«"Particles" és un intent més d'artefacte per l'enlairament, com el de Dèdal que va portar a Ícar massa prop del Sol, com l'omítòpter de Leonardo da Vinci, o com el "Lego man in the space" de dos nois que van llançar una figura de "Lego" a l'espai exterior. És una peregrinació per les capes atmosfèriques de la Terra, un recorregut que comença des del sol al que estem tots lligats, fins a dalt de tot, cada vegada més amunt fins allà on no existeix ni dalt ni baix. La peça es divideix en cinc parts, com les cinc capes de l'atmosfera, cadascuna amb la seva composició de partícules específica; amb aquesta partitura es produeix una estructura per la qual naveguen imatge i so».

Lina Bautista és intèrpret i compositora d'origen colombià que des de fa vuit anys viu i treballa a Barcelona, on ha completat els màsters de Composició musical i noves tecnologies, Disseny de Sistemes Musicals Interactius i d'Art sonor. Ha participat a festivals com Sirga, Cau d'Orella, «El internacional Congress», «Live Coding Festival», LEM, Eufònic i Mutek, entre d'altres. Actualment imparteix classes a institucions com SAE Institute, la Universitat de Barcelona, i treballa amb l'Orquestra del Caos, Familiar, Sons de Barcelona, MATICS Barcelona i al Mediaestructured de Sabadell, l'àrea d'arts digitals de l'Estruch Fàbrica de Creació, on fa de coordinadora tècnica.

<http://www.linalab.com>

Núria Nia és creadora visual graduada en direcció documental a l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya, institució que li atorgà una beca per estudiar a Mèxic. Paral·lelament, s'ha format en Direcció de Comunicació a la Universitat Oberta de Catalunya. Investiga sobre gènere i cinema, sobre la sexualitat femenina a la pantalla gran i sobre noves narratives digitals. Combina la direcció cinematogràfica i la pràctica artística visual diversa amb diferents projectes de producció cultural. És fundadora de La Panoràmica.cat, cofundadora de MATICS Barcelona, i directora de MediaEstruch. Escriu mensualment a «Week&» la secció «Tot és Random».

<http://www.nuriania.com>

dissabte 20 d'octubre

21.15 h. concert #5: «dr. zoppa»

síntesi modular i videoprojecció en directe

- «uqbar» ST (francisco colasanto, 2018)
- «ultraviolència» ST (francisco colasanto, 2018)
- «tlön» ST (francisco colasanto, 2018)
- «orbis tertius» ST (francisco colasanto, 2018)
- «ragnarök» ST (francisco colasanto, 2018)
- «burbujas» ST (francisco colasanto, 2018)

Aquest concert proposa un viatge a través de sis peces realitzades amb sintetitzadors analògics modulars, processos algorítmics i vídeo generat a partir d'alguns d'aquests mateixos algorismes. Algunes d'elles prenen el títol del conte de José Luis Borges «Tlön, Uqbar, Orbis Tertius» i, en general, es proposa una estètica relacionada amb la música experimental però també amb l'electrònica i el rock.

La primera peça, «Uqbar», és una mena d'introducció que proposa atmosferes lentes i petits eixams de sons electrònics que giren entorn a l'espectre d'un so de base. A continuació, «Ultraviolència», inspirada en una escena de la pel·lícula d'Stanley Kubrick «La taronja mecànica», utilitza capes contrapuntístiques per a la seva construcció. «Tlön» és una obra rítmica amb certa reminiscència de la música de King Crimson, mentre que «Orbis Tertius» és, com la primera, una peça atmosfèrica, però en aquest cas mes distorsionada i poderosa. «Ragnarök» té com a principal material constructiu la fluctuació constant del tempo, i la idea de «Bombolles» és crear un conjunt de bombolles sonores que giren de forma contrapuntística al voltant del públic.

Francisco Colasanto és compositor i pedagog nascut el 1971 a Buenos Aires que viu a Mèxic. Llicenciat en composició electroacústica per la Universitat Nacional de Quilmes (Argentina), actualment és tècnic acadèmic a la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, on cursa un doctorat sota la direcció del Dr. Rodrigo Sigal, Dr. Javier Álvarez Fuentes i el Dr. Pablo Di Liscia. És subdirector del Centre Mexicà per a la Música i les Arts Sonores (CMMAS) i professor de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. Ha rebut diferents premis («Juan Carlos Paz» 2005, «Live Electronic Music Competition» 2006, «Giga-Hertz» 2009, «Bermúscas» 2013) i encàrrecs (LIEM 2006). Ha publicat el llibre «Max/MSP: guía de programación para a artistas», CMMAS. Morelia, México, 2010.

<http://www.drzoppa.com>

festival de músiques electroacústiques i art sonor

FESTIVAL ZEPPELIN 2018

de magnetòfons i computadors

divendres 19 d'octubre

- 17.00 portes obertes
instal·lacions sonores, escolta amb auriculars
presentació de l'orquestra d'altaveus
- 18.30 projecció de film documental
«la lucarne des rêves» («la claraboia dels somnis»)
de cendrine robelin
versió original en francès subtitulada al català
- 20.00 concert #1
«ganta» (joan bagés + laurent redolfi)
electroacústica sobre suport
- 21.15 concert #2
«la forma del so és una orella» (françois bayle)
electroacústica sobre suport

dissabte 20 d'octubre

- 17.00 trobada pública amb françois bayle
françois bayle respon a josé manuel berenguer
- 18.30 concert #3
«convocatòria 2018»
electroacústica sobre suport i videoprojecció
- 20.00 concert #4
«particles» (lina bautista + núria nia)
síntesi modular i videoprojecció en directe
- 21.15 concert #5
«dr. zoppa» (francisco colasanto)
síntesi modular i videoprojecció en directe

amb françois bayle i francisco colasanto

instal·lacions sonores

- «Vino del mar» (Pablo Díaz Arenas)
«Agua de Agustí» (Tempe Fernández)
«Sons Divins» (Nicolás Melmann)

entrada lliure

organitza

Orquestra del Caos

col·laboren

divendres 19 d'octubre

18.30 h. projecció de film: «la lucarne des rêves»

direcció, so directe, música original i imatges abstractes: cendrine robelin
muntatge: claud mercier – etalonatge: eloy bringnaudy
mescla: martin gracineau – producció: strange mirror/cendrine robelin
durada: 58’ – estrena: 2017 – versió original en francès, subtítols català
amb: bernard parmegiani, lionel marchetti, beatriz ferreyra, michel chion

La vibration regénère, dans le mouvement des vagues les cellules vibrent

► **«La lucarne des rêves»**, que hem traduït al català com «La claraboia dels somnis», és un film documental que l'artista multidisciplinar Cendrine Robelin va produir entre el 2011 i el 2017, a partir d'un metratge original molt més llarg.

El film comença amb un text revelador: *«durant els sorolls de la segona guerra mundial, els humans enregistren amb màquines i composen música»*. Tot seguit, veiem Pierre Schaeffer, "inventor de la música concreta", que a la Radio Televisió Francesa dels anys 50 declarà: *«la invenció del magnetòfon ha obert un camp de possibilitats pel so com les que té la imatge»*. Al seu costat, un jove Bernard Parmegiani, mim, enginyer de so i compositor, genera materials sonors fregant un filferro acoblat a una planxa metàl·lica.

I és que, tal i com diu la pròpia realitzadora, la pel·lícula «és una immersió iniciàtica a l'univers de la “música concreta”, una música experimental pionera feta de sorolls del món enregistrats, transformats i compostats amb màquines electròniques i en companyia de compositors lluminosos».

Música «concreta» perquè no parteix d'una abstracció del so, com és el cas de la música instrumental, on tot s'inicia amb una idea, abstracte per natura, que després és formalitzada en una partitura, la qual només en ser executada pels instrumentistes sonarà de manera concreta. Música «concreta» perquè el punt de partença serà el so («concret») enregistrat, la pròpia matèria sonora «fixada» en un suport, com dirà Michel Chion, independentment de quina sigui la font sonora que el produeix.

La cinta és protagonitzada pel compositor Bernard Parmegiani (1927-2013), que al final de la seva vida encara té la il·lusió de realitzar una nova obra. A la pel·lícula veiem també Beatriz Ferreyra (1937), amiga de Parmegiani des de fa molts anys, i a la que l'Orquestra del Caos dedicà el Zeppelin 2014. Durant el documental, Ferreyra escolta amb emoció la música del seu vell company, i l'ajuda amb tendresa a digitalitzar alguns dels seus materials en brut. Parmegiani trobarà Michel Chion (1947) a un assaig en el que el dispositiu de difusió sembla no donar prou greus, cosa a la que els joves tècnics del GRM no poder posar remei. Serà Chion qui aconduirà l'espectador fins a Lionel Marchetti (1967), cosa que no ens ha d'estranyar, doncs ambdós músics, junt amb Jérôme Noetinger, han col·laborat en experiències multiformes.

A partir d'aquest moment, tindrem la rara oportunitat de veure com el músic electroacústic se'n serveix del magnetòfon com a instrument de creació musical. I assistirem, fascinants, a les demostracions de Marchetti, relleu generacional dels fundadors del gènere, que es troba en un moment de prolífica activitat creativa i de pensament amb el dispositiu, que il·lustra algunes de les tècniques emprades per a realitzar la seva obra «La Grande Vallée».

Malgrat pertànyer a diferents generacions, «tots aquests músics comparteixen el fet de tenir una relació particular amb les seves màquines sonores. Al passar a cada un d'ells, entrem a un nou univers sonor, explorant tot allò que normalment resta invisible a l'espectador, entre els bastidors». Sovint, entre un compositor i altre apareix una figura esfèrica abstracte, que simbolitza una mena de gresol a l'interior del qual sembla esdevenir l'alquímia del so. Així, «so i imatge s'estableixen com a personatges actius, cadascun d'ells amb els seus propis mitjans, a la recerca de la catarsis».

El film, possible gràcies al suport de diverses institucions, va rebre també donatius particulars des dels cinc continents, a través de la plataforma «Touscoprod». Malgrat la seva joventut, la pel·lícula ha estat força programada, especialment com a complement a festivals de música electroacústica («Futura 25ème édition», «Akousma 2018»).

La sessió compta amb la presència de la directora del film, Cendrine Robelin, qui, a mode de pròleg, interpretarà la seva obra «Bain de Gong» («Bany de Gong»).

La vibration regénère, dans le mouvement des vagues les cellules vibrent

Igualment, ens acompanya la muntadora de la pel·lícula, Claude Mercier («*Enfants de Kaboul*», «*Sous les feuilles*»).

La vibration regénère, dans le mouvement des vagues les cellules vibrent

Cendrine Robelin és una artista francesa nascuda el 27 de desembre de 1983, interessada a explorar l'invisible en els límits de la nostra interioritat. Realitza tant creació sonora com vídeo-creació. El 2011, la seva primera peça de música electroacústica, «*Un creux en dessous de ton nom*» («Un buit sota el seu nom»), rep una menció del jurat del Prix Russolo. Produeix programes de ràdio per a *France Culture*, en els que barreja la creació sonora i documental. Entre ells, destaquen la «*Mort embrasse la Vie*» («La Mort abraça la Vida»), de 2015, i «*Le murmure des arbres*» («El murmurí dels arbres»).

http://cendrinerobelin.com

http://lalucamedesreves.com

divendres 19 d'octubre

20.00 h. concert #1 : «ganta»

electroacústica sobre suport en 8 canals ^(6 ch)

- ib: reminiscències o el super allucinatori* ^(8 ch) (joan bagés, 2018) [17:00]
- unnamed road 14766* ^(8 ch) (laurent redolfi, 2018) [30:00]

Joan Bagés i Laurent Redolfi són els guanyadors de la convocatòria de creació transfronterera (Catalunya/Perpinyà) «Ganta», proposada per l'«Associació Flashback» i el «Centre d'Art Contemporani Nau Còclea» el passat març, amb Alexander Vert, Clara Garí i José Manuel Berenguer com a membres del jurat.

Joan Bagés i Laurent Redolfi són els guanyadors de la convocatòria de creació transfronterera (Catalunya/Perpinyà) «Ganta», proposada per l'«Associació Flashback» i el «Centre d'Art Contemporani Nau Còclea» el passat març, amb Alexander Vert, Clara Garí i José Manuel Berenguer com a membres del jurat.

► **«*IB: Reminiscències o el super al lucinatori*»** és una obra acusmàtica que forma part de l'escena VI de l'òpera electroacústica «IB» de Joan Bagés, estrenada al 2017 a l'Ateneu Barcelonès i al Festival Felip Pedrell.

La secció pren aquí autonomia i és retreballada, repensada per a crear una obra de fort dramatisme gràcies a l'ús de la veu enregistrada. Una obra articulada entorn el treball poètic de l'escriptor ebrenc Andreu Carranza i del jove filòsof Roman Aixendrí, fonaments del llibret de l'òpera.

Andreu i Roman teixeixen uns poemes independents i que semblen no tenir relació entre ells. L'objectiu aquí es fer-los dialogar creant així un paisatge mental continu i dramàtic prop de l'èxtasi, amb una narrativa recitativa i musical que posa l'accent en el contrast dels dos llenguatges poètics.

L'obra ens parla d'un món perdut «analògic» que queda lapidat per un món erotitzat i una societat individualitzada.

Tot això ho he perdut, Sabent, com ara sé, que sempre has estat aquí. Un so fantasmal, una bèstia sepulcral. Els seus pelatges són de foc, els seus ulls m'estremeixen. Aquí fa olor d'infern.

Joan Bagés és compositor, artista sonor i pianista que viu entre Flix, Barcelona i París. Com a compositor, practica la música instrumental, electroacústica, les instal·lacions sonores i els sistemes musicals interactius, tractant de crear xarxes entre aquestes disciplines. El que unifica el seu treball és la investigació en el que anomena «composició espectre-morfològica per capes diferenciades en un marc de creació holofònic». Paral·lelament, traça sistemes de notació gràfica derivats de la notació convencional, desenvolupant el concepte de «partitura sonora».

Com a pianista, ha treballat amb Àngel Soler i Jean-Pierre Dupuy, entre d'altres, i fa un ús ampli de l'instrument amb repertori que va des de la improvisació lliure (amb el seu projecte «*From the ruins*» per a «piano-objecte») i música electrònica) a la música minimalista i neo-clàssica, passant per la música contemporània o la música amb regust jazzístic.

Actualment és director artístic del conjunt «*Morphosis Ensemble*» (Barcelona), gestiona la secció de cultura de la programació de la Unió Social de Flix i és compositor de la companyia de teatre «*Cage Compagnie*» de París. http://www.joanbages.com/

► **«Unnamed Road 14766»** («Camí sense nom 14766») *«Quan vaig sentir a parlar del projecte de residència artística transfronterera “Ganta”, per a realitzar una obra electroacústica a Camallera, em vaig adonar que no coneixia aquesta àrea de l'Empordà. I això que en el passat havia viscut a la regió. Després de varies cerques inútils a internet, vaig concloure que sobre aquesta comunitat en particular no hi havia res rellevant a la xarxa.*

Gairebé vaig estar-hi content, donat que sovint el meu treball tracta sobre les coses silenciades, els camins esborrats, les minories, les circumstàncies o persones que no tenen la possibilitat de parlar...

Fent una prospecció sobre el terreny, vaig veure, de lluny, una mena de closca de tortuga gegant entre els sostres del poble. Vaig cercar on es podria trobar aquest estrany edifici. Al cor de l'aglomeració, em vaig acostar a unes rares parets, alveolades com una rosella, que suportaven la closca. Vaig seguir el seu contorn fins que vaig topar amb una gran façana de cinema... Era l'«Antic Cinema Sonora!».

Cinema sense pòsters, cinema sense cinema, cinema sense públic... Cinema mut... El projecte havia nascut: aquest cinema esdevindria "sonor", al menys durant el temps del meu treball ... Quins sons sorgirien d'aquest dinosaure en procés d'extinció, o amb veus en extinció? ...

(«Camí sense nom» és la denominació que fa servir «Google Earth» quan el lloc no ha estat catalogat... El número correspon a la posició d'una antiga torre de transmissió propera al poble ...).

Laurent Redolfi (aka Low-low Fi) és un compositor de Perpinyà interessat a donar visibilitat a les minories i a les causes marginades, essent la veu humana un element cabdal a les seves composicions. S'inicia en el treball sonor a una ràdio experimental de Marsella. En paral·lel, crea la revista sonora «foash», en la que sovint farà treballar plegats, al voltant d'un mateix tema, creadors audiovisuals, músics, actors i altres persones que treballen amb so. Després, entrarà a la classe de composició acusmàtica i instrumental de Denis Dufour impartida al Conservatori Regional de Perpinyà. Ha participat a diversos festivals d'art sonor, com els de Bourges, Crest («Futura»), Nîmes, Carcassona i Marsella.

https://soundcloud.com/ow-owi

divendres 19 d'octubre

21.15 h. concert #2: «la forma del so és una orella»

electroacústica sobre suport en 2 canals ^(7 t) i en 8 canals ^(8 ch)

- «le sommeil d'euclide» ^(5 T) [son vitesse-lumière/4] (françois bayle, 1983) [20:50']
- «bâton de pluie» ^(8 ch) [la main vide /1] (françois bayle, 1995) [19:56]
- «tremblement de terre très doux» ^(5 T) (françois bayle, 1979) [28:12]

► **«*Le sommeil d'Euclide*»** («El somni d'Euclides») és el quart moviment d'una obra més àmplia anomenada «Son Vitesse-Lumière» («So Velocitat-Llum»).

«Aquest moviment sembla una cançó de bressol. O un nocturn.

En aquesta obra, dues «formes» ocupen l'espai d'escolta. Una d'elles és modificada de manera radical, tot i que vetlladament per a la percepció, creant un espai d'il·lusions, un efecte d'irrealitat. L'altra és agitada amb rudesa creant fragments apreciables per tal de que l'orella no perdi el fil i pugui reconèixer els graus d'ordre i de desordre deliberadament introduïts .

La transformació de la primera «forma» –extreta d'un breu fragment del cruiximent que fa una politja– consisteix en estiraments progressius i subtils “glissandi” descendents, transposats de diverses maneres.

Amb el mateix instrument ha estat tractada una segona «forma» constituïda d'una mostra de cants i sorolls de salts d'aigua (enregistrats a una nòria de la India...). La reminiscència del crit de la politja dins el cant produït pel treball de la força de l'aigua m'ha semblat ja una «transformació natural». L'anima-ció, gràcies a salts en el so més abruptes, ha permès obtenir per contrast gradacions d'espai, curvatures més pronunciades.

Les fonografies presentades en un estat gairebé natural són aquí «filtrades» i donades a un estat que jo proposo de designar amb el terme de diagrama, és a dir, en forma d'imatges que retenen només alguns indicis del referent inicial, organitzats i variats només a partir de la geometria de les formes.

La tendència constantment «corbada» de les masses o de les tessitures en glissandi constitueix una metàfora dels somnis «no-euclidians».

(El famós grec no va deixar d'ésser atrapat, sense dubte, dins el món invers al dels seus somnis. Almenys em vaig donar la llibertat d'imaginar-m'ho ...).

Aquesta peça dibuixa orbes, escales de cargol, paral·leles entrellaçades, vegetals.

Tot està «fet» (tal i com hom escriuria a unes instruccions) a partir d'un «crit» de politja i d'un cant de baldufa. Polítja-baldufa, tractaments digitals, tota la lira tecnològica, sense perjudici de les velles i bones formes de fer de la música concreta!».

► **«Bâton de pluie»** («Pal de pluja») és el primer moviment del cicle «La Main vide» («La mà buida»).

«La mà buida és representada simbòlicament a través de l'origen misteriós d'aquest instrument màgic que sofa l'aparença d'un simple pal, produeix -quan el girem suaument- una boira cristal·lina de fines ressonàncies agudes entrellaçades que «respiren». D'aquest somni de formes va sorgir llavors una llibertat d'associació justificada només per l'impuls, la progressió, les traces de les «espècies dinàmiques».

De l'esdeveniment-gest caçat al vol, aquí es manté el rastre precís de la seva imatge fàcilment ampliada, encongada, multiplicada, dividida, distribuïda, esdevenint microcosmos o hiper espai, travessada de múltiples relacions, instantànies, efímeres, fenomèniques.

La idea és fa més precisa quan el treball de recerca -que m'ha fet escollir matèries sonores animades i mogudes- s'aplica a diversos plans d'escolta, diversos calibres temporals, tenint en compte els seus encreuaments, col·lisions, integracions.

D'un cantó a l'altre, la textura de centelleigs / cruixits / calfreds pren cos suauement aquí i allà. El seu formigueig irrita el timpà, l'excita i a la vegada l'erica, l'erotitza.

La seva discreta presència subratlla el contorn del volum d'escolta, el vaporitza, l'omple i el buida.

Es fa al·lusió aquí al gest del pintor-cal·lígraf, gest-signe encara més pur que la seva mà, sense resistència, portadora de formes, casada amb el seu projec-te. A la manera en què el depredador que endevina, avança ... «esdevenint la pressa».

François Bayle, 2012. Foto: Didier Allard

► **«Tremblement de terre très doux»** és, a diferència de les anteriors, una peça de François Bayle completament autònoma. El títol («Terratrèmol de terra molt suau») – un homenatge musical a Max Ernst – pretén evocar el món de les imatges auditives adaptades a la fantasia de les relacions imprevistes. Allò que és estrany neix d'allò que és familiar. A què recorden aquests roda-ments, aquests murmuris, aquests impulsos, aquest cant, aquestes rotllanes pacífiques, aquests esclataments sobtats, aquests records tranquils?

Les propietats subterrànies de l'escolta empenyen suauement les idees ...

El decurs de l'obra podria també fer referència al desenvolupament drama-titzat d'un dia (o d'una vida?) des de l'alba (ambient 1) fins a la nit (paisatge 4) passant pels encontres inquietants, els trànsits (1-3), preparant el drama que s'uneix al paisatge 3 abans de resoldre a l'ambient 4.

La "narració" organitza els valors musicals reglats on s'equilibren, s'ajusten i s'encadenen temperatures harmòniques, espais tancats, moviments sords, un moviment de pànic, brillantors, una represa greu que queda en suspensió...).

Successivament:

ambient 1	flux electrònic, alba	ambient 3	flux i transposició – ambient 1
trànsit	imatge / miratge		invertit
paisatge 1	rodaments / cruixit / vent lleuger	paisatge 4	capes i xocs
ambient 1	fluxos i ritmes regulars/irregulars	ambient 4 i	
paisatge 2	bucles compostes per disminuió	trànsit 3	flux i variacions
trànsit 2	transposició	paisatge 4	profunditat i
paisatge 3	màxim de valors ràpids i lents: caminar- saltar – lliscar - volar	continuació i final	colors de la nit

François Bayle, 2012. Foto: Didier Allard

François Bayle: després d'una infància a Madagascar (1932-1946) i d'una forma-ció autodidacta a París, François Bayle s'uneix, entre el 1958 i 1960, al GRM («Groupe de Recherches Musicales» («Grup d'Investigacions Musical»)-, grup fundat per Pierre Schaeffer al 1958, que havia succeït al GRMC («Groupe de Recherche de Musique Concrète»), que, al seu torn reemplaçava l'«Studio d'Es-sai», fundat també per Pierre Schaeffer al 1944.

Al 1966 Bayle es fa responsable de la direcció del GRM, i quan el 1975 es produeix la integració del GRM a l'INA («*nstitut National de l'Audivisueh*»), serà Bayle qui assumeix la direcció del departament Ina-GRM.

Durant els 30 anys que Bayle dirigirà el GRM, la seva recerca musical donarà origen a diversos termes, com el d'«i-so» o «imatge feta de so», concepte que pretendrà senyalar el fet de que el so projectat per un altaveu és ja una cosa diferent del (presumpte) so original, representació que pot tenir característiques d'«icona», de «símbol» i/o de «metàfora». Va ser Bayle qui al 1974 va proposar el terme de «música acusmàtica» per tal de distingir la música electroacústica realit-zada en estudi, fixada en un suport (la banda magnètica a l'època), i projectada en concert a través d'altaveus (i, per tant, sense intèrprets ni res més a veure), d'altres manifestacions considerades també electroacústiques que incloïen pro-ducció de so en directe durant els concerts (com la música mixta, o el *live elec-tronics*). El mateix 1974, un any després de la presentació del «Gmebaphone» (dispositiu d'altaveus desenvolupat a Bourges), Bayle presentarà l'«acousmonium», amb més altaveus al voltant del públic i especialitzats en dife-rents rangs de freqüències, com els instruments de l'orquestra s'encarreguen de diferents franges de la tessitura. El 1991, Bayle fundarà l'«acusmateca», la col·lecció d'enregistraments de música acusmàtica.

A la seva sortida del GRM en 1997, François Bayle instal·la el seu propi estudi de so digital i multifònic, l'«Studio Magison», on es dedica completament a la investiga-ció, l'escriptura i la composició. Sota aquest segell s'han editat al dia d'avui 18 CD amb la seva obra.

El seu catàleg inclou 103 obres, des d' «Espaces inhabitables» (1967), «Eïta» (1970), l'«Expérience Acoustique» (1972), «Vibrations composées» (1973), «Camera oscura» (1976), «Érosphère» (1980), «Son Vitesse-Lumière» (1983-86), fins a títols més recents com «L'Oreille étonnée» (2008), «Rien n'est réel» (2010), «Déplacements» (2011-12), «Deviner-devenin» (2014), «Le Projet Ouïni» (2015-18).

Entre els premis i honors que ha rebut, estàn Chevalier de l'Ordre du Mérite (1976), *Commandeur des Arts et Lettres* (1986), *Chevalier de la Légio d'Honor* (1991), el premi de compositors SACEM 1978, el Grand Prix du Disque de 1981, el *Prix Ars Electronica* 1989 o el *Grand Prix Charles Cros* de 1999.

François Bayle, 2012. Foto: Didier Allard

Discografia seleccionada

Cycle Bayle (18 CD's monogràfics), Magison, 1990-2004

Bayle, 50 ans d'acousmatique (cofre amb 15 CD's), Ina-Grm, París 2012, reedició 2016.

L'Expérience Acoustique (3 LP's en vinil), Recollection Mego-Grm, 2012.

Les Couleurs de la nuit (LP en vinil i CD), Sub Rosa, 2012.

François Bayle, 2012. Foto: Didier Allard

Bibliografia seleccionada

Musique acousmatique: propositions... positions (Buche/Chastel, París, 1993)
Parcours d'un compositeur (M. Chion/Musiques et recherches, Bruxelles, 1994)

L'image de son, technique de mon écoute / Klangbilder (Imke Misch-Ch.v. Blumröder/Lit Verlag, Münster, 2003)

François Bayle, *portrait polychrome* (M. de Maule/Ina, París, 2004)

Diabolus in Musica (amb J.-Ch. Thomas) livre/DVD-ROM (Magison vol. 19, París, 2008)

Erosphère (amb J.-Ch. Thomas/M.-N. Moyal/I. Pires/R. Renouard-Larivière) llibre/ DVD-ROM (Magison vol. 20, París, 2010)

L'Expérience Acoustique (amb R. Renouard Larivière/L. Bouckaert/N. Sprenger-Ohana/I. Pires/E. Alonso/A. Vande Gorne/Ph. Mion/G. Tissot) llibre/DVD-ROM (Magison vol. 21, París, 2013)

Le monde sonore de /The sound word of /Die Klangwelt des / François Bayle (Ch. von Blumröder - M. Erbe ed - Signale 18 - Verlag der Apfel, Vienne, 2013)

Son Vitesse-Lumière (avec R. Renouard Larivière/L. Siano/P. Couprie/I. Pires/A. Dall'Ara Majek/M. Mary/T. Hünermann/G. Tissot/A. Cohen) livre/DVD-ROM (Magison vol. 22, París, 2016)

http://www.francoisbayle.fr/

http://www.magison.org/

François Bayle, 2012. Foto: Didier Allard